

แผนงาน	คุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายชีวภาพ
กิจกรรม	ศึกษาวิจัยพืชที่มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาไปสู่เชิงพาณิชย์
โครงการ	พัฒนาศักยภาพกัญชงให้เป็นพืชเศรษฐกิจ ตามพระราชดำริ
หน่วยงานรับผิดชอบ	องค์การสวนพฤกษศาสตร์

1. หลักการและเหตุผล

กัญชงเป็นพืชที่ให้เส้นใย มนุษย์ได้นำเส้นใยมาทำเป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกายและเครื่องใช้ต่างๆ มาตั้งแต่อดีตกาล เส้นใยจากกัญชงยังใช้เป็นวัตถุดิบผลิตสินค้าจากอุตสาหกรรมต่างๆ อีกมากมายหลายหมื่นชนิด ทั้งด้านสิ่งทอ กระดาษ น้ำมัน และวัสดุก่อสร้าง กัญชงซึ่งยังเป็นพืชต้องห้ามทางกฎหมาย เนื่องจากยังไม่ได้แยกกัญชงและกัญชาออกจากกัน แท้จริงกัญชงยังเป็นพืชที่มีโทษน้อยกว่ากัญชาและมีประโยชน์ทางอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก ถ้าหากมีการส่งเสริมการปลูกและการใช้ประโยชน์จากเส้นใยจากเปลือกและแกนเนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกง่ายเจริญเติบโตเร็ว ถ้าหากนำเส้นใยและเนื้อไม้มาใช้ในอุตสาหกรรมจะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากกัญชงได้มากขึ้น และช่วยลดการนำเข้าจากต่างประเทศได้ ดังนั้น การศึกษาข้อมูลด้านต่างๆ ของกัญชงจึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อรองรับการปลูกกัญชงในระบบอุตสาหกรรมและถูกต้องตามกฎหมายในอนาคต

จากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2548 นายกรัฐมนตรีเสนอว่า จากการที่ได้เดินทางไปราชการจังหวัดเชียงรายพบว่า ประชาชนในพื้นที่สูง (ชาวเขาเผ่าม้ง) นิยมปลูกกัญชง โดยปลูกประมาณ 4 เดือน จะตัดต้นมาตากแห้ง แล้วนำใยมาปั่นเป็นด้ายเพื่อใช้ทอผ้า ผ้าที่ได้จากกัญชงไม่ต้องมาฟอกย้อม และมีคุณสมบัติพิเศษคือ ถ้ายาทะอากาศได้ดี จึงสามารถใส่ได้ทั้งฤดูร้อนและฤดูหนาว เมื่อส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เป็นที่นิยมมากทั้งในประเทศญี่ปุ่นและยุโรป การปลูกกัญชง 1 ไร่ จะได้ต้นกัญชงตากแห้งหนักประมาณ 300 กิโลกรัม ผู้ปลูกจะมีรายได้ถึงประมาณ 30,000 บาท กัญชงจึงเป็นพืชอีกชนิดหนึ่งที่สามารถนำรายได้เข้าประเทศ แต่ต้องหามาตรการดูแลอย่างรัดกุม เนื่องจากต้นกัญชงมีลักษณะคล้ายกัญชามาก อาจมีการสวมรอยปลูกต้นกัญชาซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจแทนต้นกัญชงได้ จึงให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพรับไปประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันศึกษาและพิจารณาการส่งเสริมและการควบคุมดูแลการปลูกพืชดังกล่าว และทางองค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้รับบัญชาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ศึกษารายละเอียดทุกด้านเกี่ยวกับกัญชง เพื่อจะได้นำเสนอให้นายกรัฐมนตรีทราบต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาทบทวนข้อมูลด้านพฤกษศาสตร์และการเจริญเติบโตของกัญชง ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

2.2 เพื่อขยายพันธุ์กัญชงที่มีคุณภาพดี มีสารเสพติดต่ำ เพื่อเป็นแม่พันธุ์กัญชงสำหรับการปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจต่อไป

2.3 เพื่อเก็บวัตถุดิบใบ เส้นใย แกนและเมล็ด ให้หน่วยงานร่วมอื่นๆ ได้ทำการศึกษาวิจัยประโยชน์ในด้านต่างๆต่อไป

2.4 เพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์หาปริมาณสาร THC ในกัญชงสายพันธุ์ต่างๆ สำหรับคัดเลือกพันธุ์ที่มีสารเสพติดน้อยและให้ผลผลิตสูงเพื่อใช้เป็นแม่พันธุ์ต่อไป

3. เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
1. สายพันธุ์กัญชงที่ผ่านการคัดเลือก ที่ให้ผลผลิตดี และมีสารเสพติดต่ำ	- เมล็ดพันธุ์กัญชง 200 กก.
2. ข้อมูลกัญชงที่มีความถูกต้องน่าเชื่อถือได้	- รายงาน 1 ฉบับ
3. ปลูกต้นกัญชงในพื้นที่ทดลอง 2 แห่งๆ ละ 5 ไร่	- ปริมาณต้นกัญชง 100,000 ต้น
4. จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกร ประชาชน และผู้สนใจ	- 3,000 คน
5. แปลงรูปเส้นใยเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ	- 10 แบบ

5. ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด

การดำเนินการเริ่มในเดือนตุลาคม 2551 และสิ้นสุดเดือนกันยายน 2552

6. พื้นที่ดำเนินการ

6.1 องค์การสวนพฤกษศาสตร์

6.2 ศูนย์รวมพรรณไม้ จ. พิษณุโลก

7. ความพร้อมโครงการและการกำหนดผลตอบแทนของโครงการ

- ดำเนินการได้ทันที
- อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อม
- ยังไม่ได้เตรียมการ

8. แนวทางการดำเนินงาน

ปลูก เก็บผลผลิต และนำเสนอข้อมูล

9. การวางระบบการติดตามและผล

10.1 รายงานผลประจำเดือน

10.2 รายงานผลประจำปี

10. ตัวชี้วัดและแนวทางติดตามประเมินผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด	แนวทางติดตามประเมินผลสำเร็จ
1. เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ที่คุณสมบัติเหมาะสมต่อการปลูก	- ปริมาณเมล็ดพันธุ์ 200 กก.
2. ข้อมูลด้านต่างๆ ของพืชกัญชง	- รายงาน 1 ฉบับ
3. ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกัญชง	- ชิ้นงาน 10 ชิ้นงาน
4. จัดนิทรรศการ	- 2 ครั้ง

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

12.1 ได้ทราบถึงข้อมูลการเจริญเติบโตและผลผลิตของกัญชงในพื้นที่การทดลองที่แตกต่างกัน

12.2 ผลผลิตที่ได้จัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

12.3 ข้อมูลที่ได้นำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์และพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศต่อไป